

Leto I

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 8

Naročnina: letno Din 24—
polletno „ 12—
četrtno „ 6—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Že dvajset let se bori »Zbor«!

(K prazniku vojnih dobrovoljcev.)

Dvajset let? Da, celo več kot 20 let se bori »Zbor«. Vprašali boste, kako je to mogoče, saj obstoja komaj dobra tri leta?

Kot politično gibanje, je »Zbor« v resnici mlad. Toda — ali tedaj ni bilo »Zbora«, ko smo se s puško v roki borili za zlato svobodo in za neodvisnost te države? Ali ni bilo »Zbora«, ko so naši dobrovoljci zapuščali bogate dolarske mezde, da bi šli mret na bojna polja Dobrudže in Soluna? Ali mar vešala in tujeve ječe niso bila naša zborna mesta?

Toda tudi po vojni »Zbor« ni prekinil borbe. Isti ljudje, ki so se borili za svobodo svojega naroda, so se borili tudi v miru naprej. Res je, ne skupno, marveč vsak zase, čeprav so bili v skupinah, s katerimi niso imeli prave duševne zveze. Zato so »Zboraše« vedno potiskali v stran. Na njihovih hrbtih so plezali v višino razni špekulanti in parasiti. Zato se je premnogi »Zboraš« razočaran umaknil sam v sebe.

Kjerkoli so bili, karkoli so delali, »Zboraši«, so hoteli vedno le eno. Vedno so se potegovali za pravico, za poštenje, za ljudstvo, za narod, za domovino. Mnogi so se jim zato posmehovali, mnogi so jih zato izkoriščevali. Ker so bili needini in razkropljeni, so mogli delati z njimi, kar so hoteli. Enega pa niso zmogli: niso jih mogli zlomiti! »Zboraši« so ostali vedno isti, vedno zvesti idealom svoje mladosti.

Odkod so vzeli »Zboraši« to silo duha?

Tako sprašujejo začudeno tisti, ki so vnovčevali njihov idealizem. »Zboraši« so ostali nezlomljivi zato, ker so na bojnih poljanah gledali umirajočim tovarišem v oči. Te oči pa so jih zaklinjale: Vsi, ki ostanete živi — ne izneverite se idealom, za katere mi umiramo!

Zato je na Vidov dan, ko so razvili vojni dobrovoljci — Slovenci svojo zastavo na resen in dostojanstven način, kot je bilo resno vse njihovo ogromno rodoljubno delo — tudi »Zbor« naše banovine iskreno čestital junakom in kovačem naše svobode. Saj so se borili s puško, bombo in bajonetom za isto veliko in srečno Jugoslavijo, za katero se bori »Zbor« z besedo, tiskano in govorno danes v nevojnem času. Bog ve, katera borba je težja! Ena terja mladost, življenje, kri — druga značajnost, žilavost, železne živce in jekleno hrbtenico...

»Zboraši« dobro vedo, da jim je namenjeno vse, kar živi. Namenjeno pa jim ni zaradi njih samih, temveč ker služijo nečemu, kar je višje od njih. Zato so v svoji borbi bili in ostali nezlomljivi. Če v svojih podvigih niso uspevali, je bil vzrok v njihovi razcepljenosti in pomešanosti med tistimi, med katere se ne bi smeli pomešati.

»Zboraši« so čakali na tistega, ki bi jih vse zbral in združil. Čutili so: tisti bo moral biti močnejši in boljši od vsakega posameznika. Ko so iskali tistega najboljšega, so včasih izgubili pot in šli za takim, ki ni bil vreden biti niti prvi, niti stoti med njimi. Toda vseeno so iskali naprej pravega človeka — brez prestantka.

Čim se je pravi človek pojavil, je bil »Zbor« kot gibanje tudi formalno ustanovljen. In glej čudo: celo tisti »Zboraši«, ki so se v svojem razočaranju odločili na umik iz borbe, so znova prihiteli v »Zbor«. Kako naj bi ravnali drugače? Kako naj bi se izneverili naročilu umirajočih tovarišev? Za navidezno izmučenostjo se je skrivalo isto mladostno srce, isto navdušenje, s katerimi so nekoč poglagali temelje Jugoslavije.

In naša mladina, če včeraj razočarana in apatična, je občutila instinktivno, kje so tisti, ki jo bodo vzeli s seboj in ki so vredni, da jo vodijo. Pa je pohitela v »Zbor«. Dve mladosti se združujeta: mladost iz naše osvoboditvene borbe in mladost, ki naj prinese našo notranjo osvoboditev. Čeprav so morda lasje nekdanje zboraške mladine osiveli, duh in srce sta v obeh mladinah ista!

Legija »Zbora« napreduje. Sprejaj so tisti, ki so se naučili gledati smrti v oči, pripravljeni na nov proboj, na nov juriš. Za njimi gredo tisti, ki so odločeni dokazati, da so vredni nasledniki predvojne naše mladine.

Kdo bo to vojsko ustavil?

Blížnja bodočnost bo pokazala, da dvajset let borbe »Zbora« ni bilo zaman, da mu mora pripasti zmaga!

Trgovci in resolucije

Nedavno je bil velik kongres trgovcev kraljevine Jugoslavije. Zbrali so se trgovci iz vse države. V dolgih govorih so iznesli svoje stiske, ki jih tlačijo. Toda temeljna nota in misel vseh govorov je bila tista, katero je najjasneje izrekel predstavnik dravske banovine g. Škrbec, ki je dejal:

»Pri nas imate na eni strani 18 let zborovanj in raznih skupščin, 18 let samih besed in besed, na drugi strani pa 90 % ljudstva propada!

Pa še o neki stvari smo na tem kongresu slišali mnogo grenkih in hudih besed. To je brezbržnost politikantov,

Ko so trgovci to konstatirali, ko so ugotovili, da morejo od politikantov pričakovati samo besede in obljube, ko so se zedinili v tem, da je strankarska politika privedla do današnjega gospodarskega in socialnega nereda — so trgovci lepo napisali (Bog ve kolikokrat so to že storili prej!) — odlično sestavljeno novo resolucijo.

Nič ni čudnega, če politikanti nimajo niti sposobnosti, niti razumevanja in dobre volje za resnično reševanje gospodarskih in socialnih tegob in težav. Kako bi mogli strankarji, ki so izšli iz stranke, klike ali koterije voditi splošno-narodno, ljudsko in vsedržavno politiko? Zastonj bi bilo zahtevati od njih tako politiko.

Toda nekaj pa je zares čudno: to pa je potrpljenje in lahkovernost naših gospodarstvenikov. V svojih govorih na konferencah vedno točno ugotovijo neizpodbitno resnico, da nosijo največ krivde za težko gospodarsko in socialno stanje ravno politikanti, strankarji.

In še pristavijo, da so vse njihove resolucije legale ena za drugo v skupni grob,

Pridni in obupani trgovci sklicujejo kongres za kongresom, pišejo resolucijo za resolucijo, nato pa napišejo v svojem glasilu:

»Od naših politikov, ki na svojih strankarskih kongresih podčrtavajo težkoče, s katerimi se danes borijo trgovci — pričakujemo, da bodo vsaj ob dvajseti uri od besed prešli na delo!«

Mi pa jih vprašamo: Kako za Boga morejo to pričakovati? Kako naj razumemo to večno pričakovanje trgovcev in gospodarstvenikov,

? Zato pišejo zaman v svojem glasilu: »Zahtevamo delo, zahtevamo ukrepe za reševanje našega narodnega gospodarstva in gospodarstvenikov, trgovcev in obrtnikov pred katastrofo, ki je pred vrati.«

Vprašamo jih: Od koga vi to zahtevate? Ali res verujete, čeprav samo za trenutek, da se bo za vas pobrigal!

Rekli smo, da so konstatacije trgovcev popolnoma pravilne. Pravilno navajajo vzroke zla in pravilno naglašajo, da je odvisno od njih in njihove stanovske zavesti, da pride do zboljšanja.

Nerazumljivo pa nam je, da se od tako točnih konstatacij nikakor ne morejo povzpeti tudi do točnih in logičnih zaključkov — in da od teh zaključkov preidejo hitro na delo.

Oni samo čakajo in čakajo in se sami postavljajo v položaj mladotletnika, za katerega misli njegov varuh, pri tem pa dobro vedo, kako pokvarjen je ta varuh in kako razsipa njihovo premoženje.

Trgovci govorijo lepo o stanovski zavesti. Ko pa zapustijo kongresno dvorano, se spremenijo in razdelijo hitro zopet na radikale, demokrate, klerikalce in mačkovec in na stranke teh ali onih treh črk. In zopet padejo v objem strankarstva nazaj. Stanovska zavest pa mora čakati na lepe besede novega kongresa in na novo resolucijo.

Nihče pa ne misli na to, kakšen zaključek bi moral iznesti iz vseh konstatiranih dejstev.

Zato jim nujno svetujemo:

Dokler boste imeli upanje v politikanke, strankarje kot doslej — boste doživljali isto, ko doslej. Dokler boste omenjali stanovsko zavest zaradi ploskanja na kongresih, se vaš težki položaj ne bo spremenil. Dokler boste glasovali za partizane

in stranke, je nesmiselna vsaka vera v izpolnitev teh vaših želja.

To, kar vi želite, vam strankarska država liberalno — strankarsko — demokratska ne more dati, kajti tisti »merodajni« pri tem žal niste vi sami, temveč vaši varuhi — strankarji in politikanti.

Dokler se boste naslanjali na varuhe, se vam bo godilo, kot se vam godi že 18 let. Če ne verjamete, poskušajte še in še vašo srečo. Pišite jim resolucije, pošiljajte jim deputacije. Delajte predloge za reforme, sklicujte kongrese in pošiljajte jim pozdravne brzojavke. Nadaljujte z eno besedo — kot ste delali že skozi 18 let!

Če pa želite, da se vaše želje ustvarijo, zavrzite varuhe. Naslonite se sami nase. Napravite logični zaključek iz 18 letne slabe gospodarske in socialne politike v naši državi. In zakličite gromko:

Dovolj je strankarske politike! Dovolj je partizanstva!

Ta vaša beseda pa naj bo podkrepljena z delom, ki je v tem, da stopite odločno in aktivno v borbo za tisto državno ureditev, v kateri ne bo partizanskih in politikantskih varuhov. To pa je stanovska država!

V stanovski državi bodo vaši predstavniki resnično sodelovali v izdaji zakonov in pri kovanju vaše usode — pri tem pa vam ne bo treba klečeplaziti pred nesposobnim strankarskim magnatom za »blagohoten nasmehek«.

To bo država, kjer bodo predstavniki vseh ljudskih stanov skupno in solidarno odredili smer gospodarski in socialni politiki, v kateri te smeri ne bodo na milost in nemilost izročene demagoškim potrebam te ali one klike. V tej državi vam ne bo treba nikogar pozivati, da naj »ob dvajseti uri« pride od »besed k dejanju«, saj boste sami gradili zgradbo svojega življenja, saj boste s svojim lastnim delom brez varuštva skupno z ostalimi stanovci delali za boljšo, svetlejšo bodočnost.

Če pa boste šli še naprej po potih, kot ste šli preteklih 18 let, ne tožite, ne tarnajte in ne jezite se na kogarkoli. Sami boste krivi, da vam bo zlo. Edino s a m i se lahko izvlečete iz težkega položaja. To pa edinole s stanovsko ureditvijo države, z novo ljudsko pravico, katero prinaša »Zbor«!

Nevarnosti civilizacije

Zelo zanimiv uvodnik je priobčil »Trgovski list« dne 28. maja pod naslovom »Nevarnosti civilizacije«, v katerem nad vse pravilno ugotavlja, da ni za primitivne narode večje nevarnosti, kakor je dotik s civilizacijo. To pa zato, ker jo skuša vsak posnemati le v zunanem življenju, ker samo to vidi, niti najmanj pa ne poskuša postati tudi notranje enak visoko civiliziranim narodom in si pridobiti vsaj ono znanje, in vso ono vzgojo, ki šele daje pravo ceno civilizaciji.

Poleg drugih primerov navaja tudi sledeče:

»Kar izpremeni se življenje na vasi, če se v vasi ustanovi velika moderna tvornica. Vse mišljenje v vasi se izpremeni in srečen tisti optimist, ki more reči, da se je vse izpremenilo na bolje.

Druga usodna napaka ljudi, ki pridejo šele v stik s civilizacijo, pa je v napačni misli, da bodo čim bolj in čim prej civilizirani, čim hitreje zavrnejo vse posebnosti in vse kulturno izročilo svojega naroda.

Treba samo pogledati, kako brezupno hitro se podajajo naši ljudje tujemu kapitalu, kakor hitro pridejo z njim v stik. Kar tekmujejo med seboj, koga bo doletela milost, da služi v korist tujega kapitala. Ni čuda, da so zato tudi danes vsa

najbolj dobičkanosna podjetja v državi v rokah tujcev.

V naši zakonodaji vidimo drug žalosten primer našega neprebavljenega stika s civilizacijo. Izdajajo zakon za zakonom, uredbo za uredbo, vse hočemo do pičice natančno urediti z zakonom, toda posledica vsega tega je dostikrat takšna zmešnjava, da se že nihče v njej ne spozna. V zvezi z zakonodajo treba omeniti tudi naša zakonodajna telesa, ki so nekdanj izdajala zakone, ki pa so danes to svojo pravico že v glavnem prepustila vladi. Najbolj moderne volilne zakone smo poznali pri nas in po D'Hontovem sistemu je metal kroglice analfabet v južnih krajih ter volil po najčistejšem proporciju. Kaj je iz D'Hontovega sistema nastalo pri nas, ni treba posebej poudarjati.

Ali pa ni tudi cela naša strankarska »demokracija« in parlamentarizem tak žalosten primer našega neprebavljenega stika s civilizacijo? Pa, če je, zakaj je razmeroma tako malo trgovcev v »Zboru«, čegar ideologija sloni ravno na tej ugotovitvi?

ZAHTEVAJTE NAŠ LIST PO VSEH KAVARNAH, KAMOR ZAHAJATE!

Zavezniki?

Odkar je nastopil v naši javnosti »Zbor« in začel propagirati preureditev države v stanovsko državo in se začel zavzemati za načrtno gospodarstvo, so se našli na mah v nasprotnih nam taborih ljudje, ki so se začeli zanimati sprva sicer bolj strmežljivo, pozneje pa nekoliko bolj odkrito, za posamezne točke našega programa, ne da bi seveda pri tem kdaj omenili »Zbora«.

Priznati moramo, da je bil poprej tudi marsikdo izmed nas pripadnik ene ali druge od obstoječih političnih strank. Čim je pa prišel do spoznanja, da so vse te stranke, ki bazirajo na načelih liberalne demokracije, zgubile svojo pravico do obstanka in da je treba ubrati druga pota, je pokazal svoji stranki hrbet in se pridružil kakšnemu gibanju iz kakršnih se je razvil »Zbor«, in ki so vsa zastopala ista načela. Interesantno pri tem pa je dejstvo, da se je ta pokret začel skoro sočasno in povsem samostojno v vseh delih naše države — gotovo znak, da smo bili na pravi poti.

Da smo na pravi poti, nam dokazuje tudi dejstvo, da se je naš program že praktično preizkusil, vsaj deloma, v nekaterih drugih državah in da se je prav dobro obnesel, čeprav z nekaterimi posebnostmi. Ideja stanovskih držav je zato nastopila zmagovito pot po vsem svetu in zna se nam pripetiti, da bomo Jugoslovani odnesli rekord, da smo se najdalje upirali edini preureditvi, ki bi utegnili na mah zboljšati gospodarske prilike in uničiti politične stranke in z njimi tesno združeno korupcijo.

Zakaj torej posamezniki v »Jutru«, »Slovencu« in »Glasu Naroda« tako vneto zagovarjajo naš program, nočejo pa vstopiti v naše vrste? Zakaj nočejo tega storiti, čeprav stalno izjavljamo, da je za vsakega po njegovi zmožnosti in delavnosti mesta v našem pokretu? Da, mi celo namenoma čakamo z organizacijo sreskih in banovinskih odborov, da omogočimo zasedbo odgovornih mest z najboljšimi!

Ljudje, ki uvidevajo, da se naša ideja s pospešeno hitrostjo bliža dokončni zmagi in, ki priznavajo vsaj navidezno naš program za pravega, pa kljub temu ne stopijo v naše vrste, so cagavci, bojazljivci ali pa koristolovci. Pomisleke imajo, zapustiti politično stranko, katere člani so bili že leta in leta, boje se maščevanja svojih bivših somišljenikov, ali pa — in ti so najslabši — skušajo z delnim in navideznim priznanjem našega programa in z obljubami, da ga hočejo tudi sami uveljaviti in izvajati, zanesti zmedo med naše vrste.

Prvi se bodo svojih predsodkov otrešli, čeprav nekateri od njih šele takrat, ko jih bo zdramilo stokanje izpod ruševin liberalne demokracije, slednji so pa nevarnejši, ker je njih postopanje zlonamerno. Eksperimenti političnih strank z organizacijo stanov in z uvedbo načrtnega gospodarstva so mrtvorjena deca, ki so samo sposobna to misel diskreditirati. Mogoče je tudi, da ti politiki ravno to žele?

Če bi se pustilo političnim strankam izvedbo našega programa, je povsem naravno, da ne bi nobena stranka stvari na lju-bo hotela žrtvovati sebe, še manj bi se pa pustili vodje stranke — poklicni politiki kar kratkoma odžagati. Program bi se začel tedaj izvajati samo raz vidik koristi dotične stranke in ne celokupnega naroda. S tem bi bila pa že stvar a priori pokopana in cela misel diskreditirana.

Brez političnih strank je treba stanove organizirati, kajti pravilno in redno gospodarstvo more in mora koristiti vsakomur ne glede na njegovo politično pripadnost ali orientacijo. Slabo gospodarstvo pa škoduje tudi vsakomur, razen onemu, ki si hoče na škodo drugih pribaviti korist.

»Med Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari mora prenehati vsako nasprotje, vsak spor pod kakršnokoli pretvezo. Še več: med njimi mora takoj pričeti enodušna akcija za skupno gospodarsko osvoboditev. Kajti, če jim tuji razkrojijo narodno telo — in so ga že pričeli razkrajati — se vanj naš narodni duh ne bo nikdar več povrnil.«

Tako je napisal Stjepan Radić v »Hrvatski misli« l. 1902, str. 14.

Danes so ljudje med nami, ki tako ne mislijo. Mi pa mislimo še vedno tako.

Povsem jasno je, da preureditev države v stanovsko, če je pravilno izvedena, pometa z vsemi strankami, ker postanejo nepotrebne. To so si pa poklicni politiki kaj hitro izračunali in skušajo ta udarec parirati z izigravanjem našega programa.

Vsekakor se nam zdi čudno, da si politiki vseh struj popravljajo in dopolnjujejo svoje programe z našim programom. Vendar poklicnim politikom ni zaupati, ker je po večini vse, kar rečejo, laž. Radi tega jim tudi ne moremo zaupati, če hočejo nastopiti z našim programom in če s tem molče priznavajo pravilnost naših načel in stremljenj. Quidquid id est, timeo Danaos et dona ferentes (Bodisi karkoli, bojim se Danajcev, če tudi nam prinašajo darila).

Tovariši! Ne nasedajte takim vabam! Ta način boja naj vam bo samo dokaz, da bo kmalu napočil dan naše zmage. Čim bolj složni bomo, tem prej. Zato neustrašeno naprej do končne zmage!

K. F.

Pavovo perje

(Stalna rubrika za tuje posnemovalce našega programa.)

Pozno spoznanje.

Kakor razvidimo iz »Slovenčevega« uvodnika z dne 25. junija, je moral »Slovenec« vtakniti svoj nos prav v Pariz, da je »pogruntal« tisto, kar mi pri »Zboru« tudi v Ljubljani že davno vemo.

Končno namreč je prišel na to, da hočejo komunisti svojo diktaturo doseči dobesedno: »s pomočjo demokratičnih metod sodobnega parlamentarizma«.

Ali pa bo »Slovenec« tudi izvajal logične posledice, če sedaj končno vé, da sta strankarska »demokracija« in parlamentarizem le orodje komunistov za njih diktaturo? In kakšne bodo te posledice?

Da nam nekega dne ne bo treba vsega »Slovenčevega« »programa« vtakniti pod rubriko »Pavovo perje«?

Nam se močno zdi, da bo tako.

Po artilerijski pripravi g. —drina je prišlo sedaj omenjeno pozno spoznanje in še bolj odkritosrčno priznanje. Takoj dan nato nam »Slovenec« dne 26. junija servira načrt uredbe o kmetijskih zbornicah, ki ga je sestavila komisija, imenovana od sedanjega kmetijskega ministra. Že naslednjega dne, 27. junija pa nam »Slovenec« postreže z uvodnikom proti gornjem načrtu uredbe, čijo kritiko v prav čednem članku izpopolnjuje tudi še 28. junija!

Če bo šlo tako naprej, se bo cela sraka kmalu spremenila v pristnega reksističnega pava, samo najti bo morala ljudi, ki bodo tako kratkovidni, da bodo pri volji v sraki videti pava. Zarjavim standartam ne pomaga noben »Sidel« več!

Pa se res ni izplačalo jih »za jedan časak radosti« tako zanemariti, ko pa pride potem tako rado »hiljadu dana žalosti« ali pa sploh sami dnevi žalosti še...

Sic transit gloria mundi!

Peter Živković -- predsednik JNS

Pred nekaj dnevi smo čitali, da name-rava JNS sestaviti svoj novi program, ali vsaj starega modernizirati. Danes nas je pa že »Jutro« presenetilo z vestjo, da je general Peter Živković prevzel predsedstvo JNS.

Zanima nas, ali je mogla JNS, ki se je pred par dnevi obračala na svoje članstvo, da ji sporoče svoje mnenje in nasvete, v tako kratkem času izvršiti sestavo programa. Bilo bi komaj mogoče, če bi bilo vodstvo s članstvom radiofonično zvezano. Ali se ni morda kratkoma zopet enkrat članstvo postavilo pred gotovo dejstvo in je zopet enkrat vodstvo samo brez sodelovanja članstva izvršilo reorganizacijo? Ali je vodstvo odložilo sestavo programa na poznejši čas? Na katerem programu so se zedinili? Pa morda ne na novem znižanju proračuna, kar je bilo doslej po zatrdilih »Jutra« ena največjih zaslug JNS, ali morda celo na programu, ki ga še ni?

Žal nam je, da se je dal general Peter Živković, ki je bil do sedaj še eden naših najboljših politikov, vpreči v razbit voz JNS. Bojimo se, da bo doživel v tem vozu pogreb III. razreda.

Radovednež.

Socijalnost — socijalistov?

Marksistično motenje obrti. Gospodarski bojkot vsem, kateri se jim zde nevarni.

Prejeli smo iz Trbovelj:

»V nedeljo 21. t. m. je priredilo društvo »Prijatelj prirode« in »Počitniški dom« iz Trbovelj izlet na Mrzlico. Pri tej priliki je pokazal gospod Pliberšek, delavski zaupnik in načelnik druge rudarske skupine, pravo socialno razumevanje do naših že itak popolnoma uničenih obrtnikov. Skušal je namreč prepovedati meni, knjigovezu iz Trbovelj prodajo papirnatih klobučkov z motivacijo, da sem Ljotičev pristaš ter nosim javno znak-»Zbora« ter za istega agitiram. Zato, da naj grem kar k Ljotiču in pri njem prodajam svoje izdelke. Opozoril sem ga, da imam obrtno pravico ter smem prodajati kjerkoli hočem, ter da on ni noben oblastni organ. Nato mi je zagrozil, da naj izginem čim prej, sicer me bo odstranil na nasilen način.

Ne čudim se mu, da pride tudi nad me-

ne s svojo socialno ljubeznijo, saj dobro vem, da je gospod Pliberšek že tudi sicer kot delavski zaupnik zelo nepriljubljen pri naših rudarjih v Trbovljah, kjer imajo delavci z njimi že velike izkušnje. Delavci so vkljub njegovemu nastopu kupovali klobučke in mu s tem pokazali, da se ne dajo več uplivati od takih voditeljev kot je on. Pišem pa to zato, da se bo vedelo, kakšnih nesocialnih sredstev se poslužuje ta — socialist!«

H. Lončarič, knjigovez, Trbovlje.

Imamo med tem že nova poročila v tem duhu, s katerimi se bomo še temeljito bavili. Že sedaj pa pozivamo vse pristojne oblasti, da obračajo vso pozornost takim »demokratskim« in »socialnim« početjem, da ne bomo prisiljeni na samopomoč, ki bi znala biti neprijetna. — Caveant consules!

Komunizem, fašizem in mi

Pravo trenutno stanje v Rusiji smo že obširno orisali v drugi številki našega lista, dne 9. aprila. Že tam smo omenili letošnjo rusko ustavno reformo, ki je samo logična posledica tamošnjega razvoja, in radi katere sta se sedaj junija kregala »Slovenec« in »Jutro«, kdo je bolj »prav« pisal o njej. Pa tudi vsi ostali ljubljanski časopisi so istega meseca junija pisali o tej reformi, vsak po svoje seveda.

»Čisto slučajno« pa so prav vsi ti časopisi od skrajne desnice do skrajne leve »prezrli« tisto, kar smo mi že aprila napisali o tem v zgoraj omenjeni številki našega lista. Vsem, brez izjeme, s komunisti vred, namreč najbolj smrdi prav tisto. Kajti »demokratski« listi ne vedo, kaj bi rekli o »fašističnem« stanovskem zastopstvu v »komunistični« državi, komunistom pa tudi ne gre v glavo, kako bodo odslej krstili stanovsko zastopstvo, ko ga je uvedla celo »komunistična« država! — Kakšni ptiči pa naj bi bili potem za njih Zboraši, ki od vsega začetka zahtevajo to, na kar so prišli Rusi šele sedaj, po 19 letih? Posebno pa je zmešalo komunistične glave načelo svobodne izbire po stanovski sposobnosti, o čemer kot nalašč tudi stalno govore Zboraši, in kakršno načelo sedaj naenkrat uvaja tudi ruska ustava! S čem naj potem še zmerjajo Zboraše? Ali z načrtnim gospodarstvom? Saj tega je vendar Rusija prva uvedla! Ali z zasebno lastnino, vero in družino? Oh, ta presneta ruska ustava, saj to tudi ta spet uvaja! Da, poreče kak komunističen zamaknjeneec, toda v Rusiji so najprej vsem odvzeli na nepošten način pridobljeno lastnino. In najmanj polovico od tega v svojem rušilnem besu uničili, dostavljamo mi, ki namesto tega v četrti izmed tistih »deset točk«, priobčenih v zadnji številki našega lista, zahtevamo revizijo vseh posestev in premoženj, da bi se jasno videlo, kaj kdo ima in na kakšen način si je to pridobil, pa, da se mu odvzame, če način ni bil pošten. Sploh priporočamo tem komunističnim zamaknjencem naš članek »Rusija in komintern« iz št. 2. in »deset točk« iz št. 7. v vestno proučitev, pa bodo mogoče razumeli, kar jim danes še nikakor ne more v glavo.

Toda mi bi jih tu radi opozorili na nekaj drugega, zelo zanimivega. Namesto, da stalno iščejo neka sorodstva med fašizmom in nami, jim rajši mi povemo dve zelo sorodni črti med fašizmom in komunizmom, ki se ju ne dá zbrisati s kakšno poceni demagogijo.

Prvič je postavil kakor komunizem, tako tudi fašizem sam velekapital na noge, in drugič sta se oba znašla v državnem kapitalizmu, čeprav sta začela vsak z drugega konca!

Danes n. pr. vemo čisto točno, da je med svetovno vojno Trocki prejel prav mastne vsote od ameriškega židovskega milijardera Jakoba Schiffa, šefa židovske banke Kuhn, Lobe et Comp., potem od Maxa Warburga, šefa židovske banke v Hamburgu ter od Olafa Aschberga, šefa Nie Banken v Štokholmu, Musolinija pa da je podpiral italijanski velekapital. Na drugi strani pa lahko vidi vsak slepec, da mi že v malem načelno odklanjamo v našem časopisu n. pr. sploh vsak oglas od kogarkoli, medtem, ko ga ni v Ljubljani še tako strašno levega socialističnega ča-

sopisa, ki ne bi sprejel oglasa n. pr. od Bat'e, Tivarja itd.

Kar se tiče državnega kapitalizma, pa predstavlja ruska ustavna reforma tudi zanimivost zase. Stalin s svojim popuščanjem po tej ustavi in Mussolini s svojim privijanjem po abesinski vojni sta se namreč v narodnem gospodarstvu srečno srečala na isti poti državnega kapitalizma, medtem, ko se naša pot bistveno loči od teh obeh, ker zahteva druga točka naših prej omenjenih »desetih točk«, da naj ves kapital vzame v svoje roke ljudstvo, ne pa država. Peta točka pa nam pove, da je to mogoče izvesti edino na zadrugi podlagi, kjer vso večvrednost dela dobi nazaj član zadruge, kmet, delavec, obrtnik itd., ne pa neka imaginarna zamišljena skupnost, poosebljena v kakem Stalinovem ali Mussolinijevem uradniku. Vse te stanovske zadruge delajo pri tem po točnem gospodarskem načrtu v odnosu na skupnost, torej v korist skupnosti, v okviru zadruge pa v korist posameznega člana zadruge, torej vsak za sebe in svojo družino, ne pa za kakšnega uradnika, vseeno s kakšno posebno gloriozolo ga potem že obdajo razni oblastniki.

To torej bodi povedano v zvezi z ustavno rusko reformo. Izčrpna razprava bi daleč presegala obseg navadnega članka. Zato naj tudi ta članek služi le kot mal prispevek k razčiščenju pojmov po onem: »Zrno do zrna pogača«.

Uganka

Nekaj tednov že živi ves naš tisk od senzacij iz afera Bodi-Novakovič in kompanije. »Ugledni« ljudje, visoki položaji, sto in sto kilogramov perzijskih preprog, palače, kitajske vile, pohištvo, srebrne žlice, nakit in sto drugih čudes. Država je oškodovana materialno za milijone dinarjev, toda moralno — kdo vpraša za to? Ta afera je zasenčila vse dogodke v državi in izven nje. O nobeni stvari se ne govori danes toliko, kot o tej najnovejši in »pikantni« aferi. Bog je rekel: »Bodi afera!« In bila je afera — Bodi...

Naenkrat pa je zabeležil isti tisk brez posebnih komentarjev: vsi osumljeni, vsi krivci te afe-re so izpuščeni v svobodo... Gospod minister Bodi pa se zdravi v varnem in lepem Parizu zaradi oslabljenih živcev...

Tako je bilo z Našicami, tako je bilo z železnicami (ta afera je znana po lepem imenu »inženirski duel«...), tako je bilo tudi z drugimi znanimi in »priznanimi« aferami, ki so se izgubile kot voda v puščavskem pesku.

Še nekaj: pri aferi Bodi so odlično sodelovali tudi carsko-ruski emigranti, ki uživajo naše gostoljubje, zaščito, podporo in iste državljanske pravice, kot mi. Ali bi ne kazalo izluščiti iz vrst poštenih, častivrednih slovenskih beguncev vse »hohštaplerje« in zločinske pustolovce ter jih poslati čez mejo? Vprašajte poštene emigrante, kaj mislijo o tem!

Širite „Zbor“!

Poklicni politiki in omladina

V čudne in težke čase smo zašli. Kamor se obrnemo, nikjer ne slišimo drugega kot jadikovanje in pritožbe nad prenizkimi prejemki, slabo kupčijo, pomanjkanjem tega in onega, nad previsokimi cenami, pa zopet nad prenizkimi cenami in sploh nad vsem mogočim. »Strokovnjaki« pravijo, da je temu vzrok svetovna gospodarska kriza in razlagajo, da je po vsem svetu tako, da mora biti torej tudi pri nas, pa naj se nas Bog usmili, pomagati, da se tu ne dá. Radi verjamemo, da gospodarski položaj ni nikjer posebno rožnat, opazamo pa tudi, da se drugi narodi otepajo sličnih nadlog z vsemi štirimi, ne samo, da bi svoje gospodarstvo obdržali na prejšnji višini, ampak, da ga še okrepe. Pa poglejmo razmere v naši domovini! Ali ne izgledata, kot da se pritožujemo nad »krizo« le zato, ker je moderno? Malo kje na svetu se namreč ljudje tako mirno zabavajo s politikom kot pri nas.

Mnogo važnejše, kot vprašanje kmečke prezadolženosti; tudi je bolj pereč problem, kako se bodo razdelile in odmerile kot pa državni proračun, ki ga je mogoče nadomestiti z različnimi dvanaestinami in nobeno gospodarsko vprašanje ni bolj aktualno od premeščanja in upokojevega trenutno mogočim poedinem neljubih uradnikov. Sedanje čase je tudi prišlo v navado,

z dvema sredstvi. Prvič, da izda deklaracijo, v kateri napoveduje nadaljevanje politike 6. januarja (kako si jo zamišlja ni važno), drugič, da obljubi narodu vso mogočo svobodo in končno tisku dovoli udrihati na vso moč po prejšnjem režimu.

— Vse bo seveda le v korist naroda in države.

Toda kljub temu, da se »voditelji« naroda (ali narodov) na vse pretege trudijo,

se le zasliši včasih iz ust kakega naprednjaka ali fašista ali komunista ali kakorkoli se že taki ljudje imenujejo, skromen glas, da bi bilo tudi dobro poskrbeti malo za blaginjo naroda. In če je ta glas dovolj močan, prinesejo časopisi lepega dne vest, da je določenih toliko in toliko milijonov ali celo milijard za javna dela. Nato sledi točen načrt vseh teh del in končno dostavek, da se bodo začela bržkone že v doglednem času.

Našim ženam in dekletom!

Če človek prebira resolucije raznih ženskih društev in izjave njihovih voditelj v zadnjem času, dobiva vtis, kakor da možje ne bi imeli nobenega drugega dela kot premišljevanje, kako bodo z zakonskim »jarmom« in državno zakonodajo »zaslužili« ženo. Prijadrali smo že tako daleč, da beremo v neki takšni izjavi iz Zagreba, da je **suženjstvo že to, če žena nosi možev primetek!**

Ne vidijo pa te »moderne« žene, ki se kaj rade ponašajo z »najnaprednejšo« miselnostjo na svetu, katera seveda močno diši po Marxu,* da s svojo argumentacijo postavljajo za svoj najvišji ideal ravno stanje, ki ga je vstvaril liberalni kapitalizem!

Prav radi jim priznamo, da je ta kapitalizem tudi ženo pognal na ulico, v javnost ter, da ima zato žena polno pravico, da se ji dajo vse možnosti za čim uspešnejšo borbo za svoj gospodarski in socialni obstanek. **Da bi pa takšno stanje proglasili za nekak ženski ideal, in ne le nujno zlo, to nam pa niti v snu ne pade na pamet!**

Ne mož, temveč kapital je zaslužil ženo, ki je pri kapitalističnem družabnem redu postala konkurent možu v borbi za vsakdanji kruh, pa namesto, da bi se z možem vred borila proti kapitalu, ki jo je pognal iz družine v konkurenčni boj, v katerem se mora čisto odkupavati tudi z lastnim telesom, — se rajši bori proti možu! Kapital pa naprej uničuje družino in predvsem ženo! Kajti nihče na svetu nas ne bo prepričal, da ne bi bil za telesno in duševno zdravo in zrelo ženo najvišji ideal slej ko prej materinstvo, družina in

* katerega pa je, mimogrede rečeno, praksa temeljito demantirala ravno v sodobni Rusiji, ki se jadrno vrača k družini.

In vendar tem »izkušnim« politikom ne moremo ničesar očitati. Pred vojno so končali svojo šolsko izobrazbo, pozneje niso imeli časa, da bi se bavili z zgodovino, pa jim ne smemo zameriti, če so prezrli nastanek Jugoslavije, zlasti, če so ti gospodje v avstrijski obveščevalni službi trosili v svet lažnjive vesti o zmagah avstrijske vojske ali od samih dnevnic hudo trpeli v — Franciji. Tem manj čudno pa je, da ne razume njihove politike mladina, ki je vzrasla v svobodni Jugoslaviji in ne pozna prejšnjih homatij, pa je tudi nikakor ne mika pod »očetovsko varstvo« Habsburškega žezla ali kakega drugega amputacijskega načrta. Tako se je zgodilo, da je nastal nepremostljiv prepad med poklicnimi politiki predvojne kova in mladino, ki se zaveda, kako prevažna pridobitev je za Jugoslovane svobodna država, da bi se z njo igrali politiko. Vsaj toliko važen vzrok tega odpora mladih proti poklicnim politikom je pa naša vzgoja mladine. Vsi vemo, kako v drugih državah sistematično vzbujajo v mladini zanimanje in naravnost fanatično navdušenje do vsega, kar je narodu potrebno in v korist.

Vzgajajo si naraščaj, ki v važnih trenotkih, kljub najhujšim notranjim razprtjam nastopa enotno in složno, če gre za skupno stvar. Tudi naši mogočniki se zavedajo, da igra pri vsaki stranki mladina odločilno vlogo, zato jo tudi tako podlo izkoriščajo v svoje zasebne koristi. Že otroka v osnovni šoli začno hujskati in podpihovati v mržnji do svojih političnih nasprotnikov in nadaljujejo s tem, dokler jim ni slepo vdan ali pa začne misliti s svojo glavo. Zadnje jim je najnevarnejše. Mladina se zaveda, da je njena naloga več kot »drukanje« za svoje strankarske zaščitnike, ki jo poznajo le ob volitvah, zaveda se nevarnosti, v katero so državo privedli poklicni politiki in vé, da je edini izhod iz nje le skupna borba za novo Jugoslavijo, katero bodo vodili stanovi preko svojih odgovornih zastopnikov, ki bodo znali ščititi interese svojih stanovskih tovarišev, Jugoslavijo, ki bo na zadružni podlagi z načrtnim gospodarstvom omogočila človeka dostojno življenje vsakemu, ki bo hotel delati.

Tovariši omladinci, v Zbor za stanovsko demokracijo! A. M.

selnosti. Toda za to so bila potrebna desetisočletja in še več.

Če bi že stoletja zadostovala za to, potem bi večina delovnega ljudstva v stoletju liberalne »demokracije« imela dolžino nosa za nekaj centimetrov večjo, od stalnega vlečenja za nos, trebuhe pa konvayne in ne več konveksne oblike (na noter in ne več na ven izbočene). Možgane bi potem imeli le »demokratski« voditelji, ljudstvo pa lajbžurnale, pri duševno »enakopravnih« ženah pa bi mogoče zakrknilo tisto, o čemer pravi latinski pregovor »propter solum ovarium mulier est, quod est«, in bi s tem prenehala tista bistvenost v telesnem in duševnem življenju žene, ki jo vso obvlada, ne le nekaj dni v mesecu, temveč mnogo bolj intenzivno in konstantno, kakor pa se v splošnem misli. Potem bi morebiti — v naslednjem stoletju lahko začeli misliti tudi na kakšno duševno enakopravnost žene, ki bi mogoče s tem postala, ne več le spolno bitje kot doslej, temveč kakor možje, tudi spolno bitje. Z drugimi besedami povedano, potem mogoče ne bi bil več naravni smoter žene živeti popolnoma ohranitvi vrste, temveč bi bil njen smoter čudno hermafroditki. Ker pa se taka stvar ne razvije v enem stoletju, niti se ne dá urediti z resolucijami v nekaj zmedenih letih, zato bo ta duševna enakopravnost, s katero bi žena dejansko izgubila sploh vsak življenjski smoter, živela še precej tisočletij samo v bujni fantaziji raznih političnih ali seksualnih prenapetežev.

Razen tega pa dandanes možje nimajo niti najmanjše potrebe, da bi se trudili, da bi si s poroko »zaslužili« eno samico, ko imajo lahko v kapitalističnem »raju« na vsak prst po eno samico. Toda možje za zakon sploh ne iščejo samic, niti hermafroditov, temveč nekaj čisto drugega, mnogo bolj vzvišenega!

Iščejo si življenjsko tovarišico, ki jih bo ravno s svojo ženskostjo, s svojo nežno, žensko dušo vzpodbujala k delu v težki borbi za vsakdanji kruh in k vstvarjanju za vzvišene cilje, ki imajo svoj vir v človeški notranjosti, v človeški duši. Iščejo si varnega pristanka v tem razburkanem življenju, miren kotiček v svojem lastnem domu, kjer se lahko odpočijejo od umazanega sveta in najdejo svojo dušo v svoji ženi in otrocih, skrbno varuhinjo

Jež Janko:

Nekaj misli o izvedbi agrarne reforme pri nas

Vse preveč se je pri nas še pred kratkim govorilo o agrarni reformi in nje izvajanju, dočim se na žalost danes ne čuje več niti besedice o tem tako važnem in perečem socialnem vprašanju, ki je bistvenega pomena za razvoj našega narodnega gospodarstva. **Malokmečki problem** zavisi v glavnem od povoljne rešitve agrarne reforme in nam je povsem nerazumljivo, kako to, da se v vseh teh zadnjih časih, ko se toliko govori o »našem bednem ljudstvu«, o »izgaranem kmetu in bajtarju« itd., ne pristopi vendar odločno k izvedbi agrarne reforme vprašanja.

Niso morda docela upravičeni očitki, ki jih danes slišimo, da merodajni politiki niso želeli in ne žele v tem pogledu povoljne rešitve. Če bi jim to bilo dano in bi morda res hoteli celo sijajno izvesti agrarno reformo, ali bi jim bilo mogoče ostati še dalje na tako zvanih stolčkih! Če že iščemo torej vzroke krivde v tem oziru, se moramo zavedati, da podlaga, na kateri se je dosedaj v tem pravcu gradilo, ni odgovarjala višini predvidene stavbe, da je bila osnova vseh teh prizadevanj trhla, skratka, napačen in zgrešen je bil sistem. Da, glavna krivda pri izjalovljenju agrarne reforme leži na sistemu samemu.

Ko smo ugotovili to dejstvo, lahko v polni meri zajamemo dalekosežnost borbe, ki jo moramo sprejeti, če hočemo na podlagi drugega sistema izvesti agrarno reformo tako, da se bo s tem res koristilo našemu bednemu ljudstvu, našemu izgaranemu kmetu in bajtarju, sedaj pa brez narekovajev!

Dosedanji način borbe napram tujemu in domačemu, posvetnemu in cerkvenemu agrarnemu velekapitalu, je otročji in smešen. Jasno je, da se ne bo s takšno borbo doseglo nikakršnih pozitivnih uspehov! Če se je morda odkupilo (ne pa razlastilo) par gozdnih in poljskih parcel, se še ni s tem izvedlo agrarne reforme gibanja

svojega domačega svetišča in ognjišča, ne iščejo si pa suženje.

Toda poleg tega, da jim sedanji kapitalistični družabni red ne nudi dovolj sredstev za izdrževanje družine, se možje prav skrbno izogibajo deklet, ki pod poraznim in razdiralnim vzgojnim vplivom raznih ženskih resolucij, besedičijo o suženjstvu v zakonu, pa je vsak dan manj mož, katerim bi se še hotelo »zasluževati« žene z zakonom.

Kakor ruši kapital stanove, da se pripadniki istega stanu tepejo v strankah med seboj, namesto, da bi se vsi skupno borili proti kapitalu, tako ruši tudi družino ali pa jih preprečuje, s tem, da ščuje može proti ženam in obratno, namesto, da bi žene in možje, da bi zakonci skupno šli v borbo proti kapitalu, ki obojim izpodjeda korenine!

Edino Zbor si je nadel to težko nalogo, da združi stanove in zakonce v borbi proti kapitalu, da postavi ženo spet na vzvišeni pedestal, na katerega spada, kot čisti studenec narodove moči in veličine.

Kakšno ogromno važnost polaga Zbor prav na družino, dokazuje že njegov program, ki pravi:

»Družina, kot naravna podlaga naroda mora biti tudi državna podlaga narodne skupnosti.

Neobhodno je potrebno, da je vsakemu članu narodne družine zajamčeno, da s posštenim delom vzdržuje sebe in družino. Rasno-biološka zaščita narodne življenjske sile in rodbine mora biti temelj državne, družabne in zasebne politike.

Delavec je človek in član ljudske skupnosti, enakopraven vsakemu drugemu delovnemu članu celote; življenje njegovo in njegove rodbine se ne sme v ničemer razlikovati od drugih ljudi kateregakoli delovanja in položaja.

Zato pa, žene in dekleta, vaše mesto je v Zboru, ki bo edini strl glavo liberalnemu kapitalizmu, kateri ruši vse, kar je bilo človeštvu kdaj svetega!

Seveda velja naš poziv samo modrim, uravnovešenim ženam in dekletom, t. j., kakor pravi Jules Huret, tistim redkim ženam, ki se zavedajo svoje prave narave, svojih pravih moči in svojih manjvednosti. Toda teh slednjih zgolj tedaj, če bi poskušale zatajiti svojo naravo in moči, ki predstavljajo ravno njih večvrednost in naše spoštovanje.

in se ni s tem prav nič pomagalo našemu malemu podeželskemu kmetu. To je bil le pesek vržen v oči nekritičnemu ljudstvu in prah, ki so si ga metali agrarni in ne-agrarni reformni politiki sami sebi v obraz, da ne bi videli dalekosežnih koristi, ki so jih poklonili ubogemu ljudstvu! V slučaju pa, da so se kje zaleteli in določili preveč izdatkov iz državnega in banovinskega proračuna za odkup dela preobširnih veleposestev, se je takoj pripravil na delovanje in podkupovanje ves obširni aparat intervencij, da bi dosegel, kar si je postavil v program dela.

Reakcionarni in socialni veleagrarni kapital lahko, ob danih prilikah in ob obstoječem sistemu, uspešno kljubuje kot izredno močna komponenta komponenti, ki je izraz socialnih teženj našega malega kmečkega človeka. Nič čudnega torej, če bo končna rezultanta tega socialnogospodarskega boja izpadla v korist močnejši komponenti, to je agrarnemu velekapitalu.

Naloga in dolžnost načrtno urejene države pa je, da priključi k snopu že omenjenih komponent agrarne sistema (veleagrarna in malokmečka komponenta), še komponento, ki bi jo lahko nazvali načrtno komponento, ki bi ne samo uravnovesila ves sistem, temveč izvedla vso borbo v prid komponenti, ki danes ne more in ne sme priti do izraza. Tako pojmovan in izvajan sistem bi bil v tem posebnem agrarnem primeru v malem slika splošno izvajane socialnogospodarskega načrtnega dela v korist narodu, v prvi vrsti kmečkodelavskega ljudstva.

Imeli smo torej priliko ugotoviti, da dvokraki sistem, ki je reševal agrarno vprašanje in ki bi ga še reševal, ne more izvesti za našega kmeta povoljnega rezultantnega zaključka. Da se sistem spremeni, ni niti potrebno, da se dvokraki sistem kapitalistične in socialistične komponente uniči; zadostuje le, da se v sistem

vnese tretjo normativno komponento načrtno urejene države, ki se do danes kot taka za agrarno reformo ni dosti brigala, v kolikor jo niso k temu silile intervencije v prid eni ali drugi komponenti.

Ni postranskega pomena za socialno izvedbo agrarne reforme, kdo bo normalna načrtno komponento vsega sistema. Če bi kapitalistični eksponenti prevzeli vodstvo načrtno urejenega državnega gospodarskega in socialnega ustroja, je jasno, da bi načrtna komponenta le ojačila veleagrarno obstoječo komponento, ali v enem ali drugem oziru. Če pa posebej zahtevamo po načrtnem gospodarstvu, s težnjami vsega delovnega ljudstva, lahko tudi brez nadaljnega sklepamo o uspehih agrarne reforme v tako zajetem okviru narodnega pokreta.

Prejšnja ugotovitve ni brez pomena. Vse je relativno, tudi načrtno gospodarstvo. Vsaka izvedba, pa naj ima še tako revolucionaren značaj, odvsi od ljudi, ki jim je izvedba zaupana. Imeli smo prav v preteklih dneh priliko opaziti, kdo vse stremi in kje se danes stremi po načrt-

nem gospodarstvu! Naš mali človek, ki se danes prebija iz dolgega škodljivega spanja, mora sam paziti, komu bo zaupal nalogo izvajati vse gospodarsko državno dogajanje po socialnem načrtu!

Naš pokret se bo moral zato nujno vedno bolj naslanjati na **ljudsko zaupanje**; ljudstvo pa bo samo spoznalo **edino pravo in konstruktivno smer našega pokreta** in v interesu ljudstva bo, imeti nadzorstvo direktno in ne samo indirektno na vse delovanje oseb, ki bodo nastopale v okviru ideoloških smernic našega pokreta.

V naslednjih številkah »Zbora« bomo konkretnije obravnavali ves potek agrarnoreformnega gibanja od zedinjenja pa do danes s potrebnimi statističnimi podatki. Posebno pažnjo pa bomo posvetili rešitvi tako zvanega **gozdnega vprašanja**, posebno obmejnega, v zvezi z agrarno reformo, ker se zavedamo, da bi se s tem ne samo odpravilo socialnim zahtevam zainteresiranega prebivalstva, ampak tudi bistveno poseglo v **obmejno narodno obrambno gibanje**.

F. K. Dosedanja in bodoča Jugoslavija

Ena izmed temeljnih razlik med sedanjim sistemom takozvane liberalne demokracije in med združeno stanovsko idejo je ta, da se naša ideja temeljito razlikuje v tem, da gleda v drugačnem smislu na družbo in njen sestav. Osebito se združeno stanovsko gibanje odlikuje v svoji res socialni usmeritvi javnega mišljenja in delovanja, dočim se je liberalna demokracija bavila s čisto političnimi vprašanji in problemi ter popolnoma zanemarjala socialna in gospodarska vprašanja. S tem si je nakopala ogromno krivdo za propast in obubožanje vsega naroda ter se pokazala absolutno nezmožno voditi državo. V svojem delovanju je podpirala poedince, tako zvano »visoko gospodo«, dočim ji je bil srednji in mali človek vedno le deseta briga.

Liberalna demokracija nosi vso odgovornost za vse krivice, prizadejane delovnemu ljudstvu. Ubila je v svojih voditeljih in višji inteligenci vsak čut poštenja, pravice in socialnosti. Napravila je iz poštenega, pravičnega in socialno čutečega državljana moralno skvarjenega brezcutneža, ki mu je zamrla vsa poštenost. Vzrok, da smo spoznali napake liberalne demokracije šele sedaj, je v tem, da so bili socialni in ekonomski problemi v prejšnjih časih le drugo razredno vprašanje, katerim so le redki posvečali svojo pažnjo. Kapitalizem pač takrat pri nas še ni stopil v akutnejšo fazo svojega razvoja in ker je bila liberalna demokracija pobornica nadnaravnega kapitalizma, zato nismo tako močno občutili teh velikih napak in se bavili z njimi. Prav tako se niso do sedaj pokazale v pravi luči niti druge napake današnje družbe. Zato ni čudno, če se je pustilo pri miru ta sistem in njegov ustroj, mislilo se je, da je tako zvana kriza naravni pojav v današnji družbi, ki bo počasi zamrl. Ljudje niso spoznali takoj, da je današnja kriza kronična, neozdravljiva bolezen liberalne demokracije, ki je pripeljala vse narode v propast. A, ko so videli, da pritiska bolezen današnjega sistema vedno huje narod in državo, so spoznali, da je ta sistem kakor mogočen hrast, čigar veje so narod in da je ta hrast na zunaj mogočen, na znotraj pa trhel in gnil, ki se bo čez čas zrušil v prah.

Spoznal je misleči svet, da je ta hrast zapisan propasti in sklenil odstraniti to gnilobo liberalne demokracije ter na njegovo mesto postaviti zdravo in čvrsto združeno stanovstvo, ki bo klubovalo vsem mogočim vremeniskim in viharim časom sedanje dobe. To bo prisililo človeštvo h konstruktivnemu delu v smeri izboljšanja ekonomskih in socialnih razmer v dosednji propadajoči družbi. Zlasti važno je to, da bo združeno stanovsko ureditev dala v prvi vrsti možnost dela in služba naši mladini, ki je pod liberalno demokracijo stradala in padala vedno nižje v končno življenjsko propast. Bije se zadnja borba med oživljajočim novim poštenim in pravičnim združeno stanovskim gibanjem ter propadajočim krivičnim liberalnim sistemom. Ali na eni strani ideja, ki se bori za splošno dobrobit in korist celega naroda ali — na drugi strani sistem, ki je dajal v Braziliji se-

žigati kavo, v Kanadi in Ameriki pšenico, na Holandskem uničevati svinje, na Danskem mlečne izdelke samo zato, da ostanejo cene teh proizvodov na isti višini in da ostane zlažjo v žepih tistih magnatov, ki se v njem dušijo pred očmi gladujočih, mnogo milijonov brezposelnih. Ali morete v tem liberalno demokratičnem sistemu najti le malo morale ter presoditi, da niso ta dejanja blazna! To ni več podobno premišljenim potezam, ampak zmeda, ki zavlada na potaplja-joči se ladji, ko od strahu nihče ne ve, kaj dela. Vsako še tako umazano sredstvo se zdi primerno za rešitev golega življenja.

Vse to je gledala obupana množica proletarijata, ki do sedaj ni imela nobenega zaščitnika, nobene resilne bilke na tem svetu. Temu proletarijatu se je zdela njegova rešitev nemogoča, ta množica si je želela le še smrti, ki jo bi rešila vseh muk. V tem razburkanem vodovju se je nenadoma pojavila ladja, na čije jamborih ponosno in odrešilno plapolala ščit s klasom in mečem, da reši propadajoči jugoslovanski proletarijat ter ga povede v zmagujočem poletu preko vseh muk in trpljenja v novo srečnejšo bodočnost. Pod silovitim pritiskom združene stanovske ideje bo liberalni kapitalistični družabni red zgrmel v prepad, iz katerega ne bo rešitve. Tega se zavedamo tudi mi, čeprav smo do sedaj videli pri nas temno in viharo bodočnost.

Tudi mi vidimo dejansko neurejenost današnje družbe in ako je v nas le malo čuta odgovornosti najsibo v socialnem ali gospodarskem pogledu ali pa v narodno-obrambnem delu, nam dá resno misliti, kako ustaviti

so nastale na našem narodnem telesu krvaveče rane, ker temu sistemu ni bil nikdar cilj Velika Jugoslavija, ni jih brigal sestrskost in obubožani jugoslovanski narod, ni jim mar ekonomski in socialni problem današnjega časa, dočim je združeno stanovsko gibanje res naša prava narodna ideja, ki nas opominja, da moramo z našim delom koristiti najprej narodu ter da popravimo napake liberalne demokracije. Zavedamo se, da so ekonomsko-socialni nazorji ona glavna vsebina, brez katere bi združeno stanovska ideja ne mogla zavojevati in rešiti narodovega propada.

Sedanja demokracija kot taka za nas nima pomena, ker predstavlja svobodo le na papirju, dočim mi zahtevamo dejansko svobodo in socialnost v življenju ter se borimo za stanovsko demokracijo. Zato moramo, ako hočemo, da nas razmere ne prehitijo, delati složno in kar je glavni temelj naše ideje: delati pošteno in nesebično v dobrobit vsem stanovom.

Mladina mora proučevati socialne probleme ter na osnovi spoznanj, ki jih homo dobili, pomagati izpopolnjevati združeno stanovsko ureditev države, da bo popolnoma odgovarjala potrebam in težnjam našega naroda. Edino s takim delom si homo skupno z brati Bolgari postavili močno in silno jugoslovansko narodno

stavbo, ki bo kljubovala najtežjim časom. Mi se moramo zavedati, da je družabno in gospodarsko življenje celota, ki bo edino takrat močna, ako bodo njeni sestavni deli delovali soglasno in solidarno. Vsakemu bomo dali možnost, da razvije svojo zmožnost, a onemogočili bomo vsako tiraniziranje nižje stoječih. Privatna lastnina in iniciativa sta temeljni pogoj za uspešen gospodarski razvoj,

ORGANIZACIJA »ZBORA«

Tovariši! V petek 3. t. m. ob 20. uri bo diskusijski večer v lokalu »Zbora«, Novi trg 4—II. Udeležite se!

Ljubljana. Dne 18. junija t. l. je bil drugi informativni sestanek JLG Zbor za Dvorski okraj v gostilni pri Oblaku, Glinška ulica 3. Poročala sta tov. Šimnovec in Loboda. Kljub gotovim prenapetostem, ki so potrgali vsa vabila, in celo dvakrat, je bil sestanek lepo obiskan.

Dne 19. junija t. l. je bil javen informativni sestanek v Mostah, v gostilni Terdan na Zaloški cesti. Poročali so tov. Šturm, Šimnovec in Loboda. Prostorni gostilniški prostori so bili jako lepo zasedeni od naših tovarišev iz Most, ki so pazljivo sledili posameznim govornikom. Pristopilo je tudi nekaj novih tovarišev v naše vrste. Ne bo dolgo, ko bo tudi v tem delavskem okraju ustanovljena močna naša postojanka »Zbora«.

Informativni sestanek »Zbora« na Igu.

V nedeljo 21. junija ob 7. uri zjutraj se je vršil izvanredno dobro obiskan informativni sestanek JLG Zbora. Ker so bili gostilniški prostori premajhni, da bi sprejeli tako število kmetov, kot se jih je zbralo pred samo gostilno, kar je vidni znak, da se je tudi podeželsko ljudstvo vsestransko začelo zanimati za naše gibanje, se je vršil sestanek na prostem pred gostilno Javornik na Igu.

Zborovanje je otvoril in vodil naš tovariš Loboda, ki je v nad enournem govoru orisal gospodarski in socialni položaj našega ljudstva ter v napetem in vseskozi stvarnem govoru po svoje karakteriziral politično delovanje vseh do sedaj mogočih strank, proti katerim se bo naše gibanje »Zbor« dosledno borilo.

Takoj v začetku je hotelo motiti zbor par strankarskih prenapetostev, kar pa se jim ni moglo posrečiti vsled stvarnih izvajanj govornika, ki je bil v svojih razlaganjih vsestransko dosleden.

Ko je pa stopil pred zborovalce in povzel besedo najbolj znani od naših aglinih in požrtvovalnih delavcev »Zbora«, tov. Ture Šturm, je med poslušalci nastala še večja pozornost. Z gromovitim glasom ter vseskozi stvarnem in temperamentnem govoru je takoj obrnil še večjo pozornost na svoja izvajanja posebno med onimi, ki so v začetku hoteli zborovanje motiti. Opozoril jih je pred vsem na to, da naj vendar že vsak posameznik začne misliti enkrat s svojo glavo, ne pa, da se pustijo od vsakogar voditi za nos.

Za svoja izvajanja sta bila oba govornika na koncu vsestransko nagradjena s splošnim odobravanjem, kar je bilo dokaz, da smo na pravi poti. Po zaključnem zborovanju pa jih je mnogo odšlo nato še v gostilniške prostore, kjer jim je tov. Šturm na razna vprašanja dal potrebna pojasnila. Pristopilo je tudi veliko novih borcev, kar je vidni znak, da se naša ideja posebno na deželi med kmečkim in delavskim ljudstvom vidno širi.

Sestanek »Zbora« v Zagorju.

V nedeljo, dne 21. junija ob 9. uri dopoldne so se sestali v gostilni Korbar v Zagorju simpatizerji JLG Zbora, da se dogovorijo o ustanovitvi krajevne organizacije. Sestanek je otvoril tov. Mrnuh, ki je orisal veliko stisko Zagorčanov vsled reduciranja šihov, in poudaril, da moramo sedaj sami stopiti v borbo za svoj obstanek, ker prošnje in intervencije ne zaležejo, kvečjemu rodijo le obljube.

Delegat ban. odbora tov. Outrata Vinke je zbranim tovarišem razložil pomen »Zbora«, njegove cilje in namene, pa tudi način, kako se »Zbor« bori za svojo misel.

Prav je imel oni tovariš, ki je zaklical, da ne smemo več čakati, ampak čimprej ustanoviti zborško skupino, da pripomočemo »Zboru« do zmage in s tem do lepšega, svetlejšega življenja ne samo rudar-

toda njihovo delovanje mora koristiti splošnosti, vsako izkoriščanje bomo pa najstrožje in energično preprečili.

Vse, ki mislite pošteno za blagor delovnega ljudstva, Vas poziva »Zbor« v krog svojih sodelavcev, ker ne smemo pozabiti, da čas beži, zaraditega ne moremo čakati, ne smemo odlašati, zato naj velja za vse: Delajmo in žrtvujmo se!

skih trpinov, ampak tudi vseh onih, ki jih današnja kapitalistična krivičnost tlačí.

Sestanek se je pristrčno zaključil.

Leskovec pri Krškem.

Lepa si okolica naša — bila nekdaj si vilajet — grofovске paše. Znano si krško polje iz davnih uporniških časov. Pilo si kri naših prednikov-borcev — toda pilo je nisi zastoni. Tisoče žrtev je padlo pod nasiljem nemških grofov za svoje davne slovanske pravice. Zmagale so žrtve — strgale so se železne spone — zrušile kamenite zofe, s krvjo tapcirane, po gradovih.

Pridni ljudje so izpremenili savsko naplavo in polje, ki nam daje danes skromno odmerjen košček kruha. Mnogo, mnogo se je tekom stoletij izpremenilo. Mnogo današnjih ljudi je pozabilo na svojo zgodovino. Pozabili pa nismo vsi, še nas je več kot dovolj, ki se dobro zavedamo našega poslanstva.

Slutimo, da prihaja čas borbe in tudi priti mora. Mati Slovanska, ki si dala življenje vsem stanovom — ne žaluj nad izdajicami. Nismo te pozabili mi, ki Te spoštujemo! Tvojo sveto oporoko širimo vse povsod in vsaki čas — tako, kakor si nam naročila!

Da se poživí borbeni duh, smo imeli v ponedeljek 29. junija t. l. v Leskovcu in Velki vasi ožji informativni sestanek JLG Zbora, ki danes, kot edini pokret zastopa prave slovanske stanovske pravice, na združni podlagi.

Kot delegat nas je posetil tov. in starešina Lj. org. področja, Ture Šturm. Razložil nam je v odličnem govoru načrt in program »Zbora«. Nič puhlih obljub, nič demagogije — samo resne in močate besede našega bivšega vojnega tovariša, ki so padale prepričevalno v srca prisotnih tovarišev.

Ni potrebno pretiravati, da li nas je bilo mnogo, toda bili smo pa taki, da ne bomo popustili. Mlad je ta pokret, s koritariji, koruzariji in kapitalisti ni obdan, ali vendar hrabro in neustrašeno stopa na plan! Pri našem stanovskem pokretu ni potrebna kvantiteta, pač pa kvaliteta ljudi!

Ne bojimo se strankarjev, pa če še tako lažljivo zavajajo ljudstvo, ker strankarji danes sploh ne vedo, kaj hočejo. Volilno pleve nosi »Zborov« vihar okrog staropolitičnih glav in slej ko prej bodo sami izginili v njem. Toda, tovariši, ne glejmo na njihovo usodo, mi gremo naprej, kot vojaki, ne bojimo se nevarnosti. V obraz povemo pa tudi onim, ki nas danes prezirajo in podcenjujejo, ker čutijo se še dovolj bogati, da tudi oni ne bodo več dolgo držali v takih razmerah.

Prav gotovo bodo vabili tedaj nas, kakor jih mi vabimo danes. Naša ideja je pravilna, naša vest in srce poštena. Oj, človek reven in teptan, kvišku glavo, pridí k nam!

Tovariški pozdrav vsem — ki so z nami!

Maribor. Informativni sestanek (proti vabilu) za Maribor bo v nedeljo 5. julija t. l. ob 9. uri dopoldne v hotelu »Mariborski Dvor«, Masarykova c. 4. Na sestanku poročala tov. Ture Šturm o »Gospodarskem in političnem položaju«. Kdor bi pomotoma ne dobil vabila, naj se za istega obrne na tov. Ivana Kranjca, skupinovodjo, Koroščeva 2 — Tezno.

Ustanovni občni zbor JLG Zbor za Bežigradski okraj se vrši v nedeljo 12. julija t. l. ob 10. uri dopoldne v gostilni »pri Rebcu« (nasproti vojašnice) na Tyrševi cesti. Dnevni red običajen. Novo pristopivši lahko izpolnijo prijavnice pred obč. zborom. Tovariši! Udeležite se ustanovnega občnega zbora polnoštevilno!